

Redovisning av Insatser för att främja en öppen och inkluderande miljö i skolan för unga hbtqi-personer

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågors arbete inom ramarna för *Nationell plan mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott*

Diarienummer: 1215/16

Dokumentnamn: Redovisning av *Insatser för att främja en öppen och inkluderande miljö i skolan för unga hbtqi-personer* Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågors arbete inom ramarna för Nationell plan mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott

Datum: 2021-02-22

Handläggare: Suzana Mocevic

Innehåll

1. Sammanfattning.....	3
2. Kontaktperson för arbetet	3
3. Syfte.....	4
4. Tidigare insatser inom fältet	4
5. Organisering och styrning	5
6. Målgrupper	5
7. Aktiviteter.....	6
8. Sammanfattande bedömning	10
9. Samverkan	10
10. Hållbarhet	11
11. Lärande	11
12. Förslag om uppdrag	12

1. Sammanfattning

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor har sedan 2014 haft uppdraget Insatser för att främja en öppen och inkluderande miljö i skolan för unga hbtqi-personer vars övergripande mål är tryggare och mer inkluderande skolmiljöer för unga hbtqi-personer. Insatserna är en del i arbetet för att främja goda levnadsvillkor för alla unga hbtqi-personer.

MUCF tog initiativ att i samverkan med Barnombudsmannen bjuda in övriga hbtqi-strategiska myndigheter och hbtqi-intresseorganisationer till dialog. Målgruppen för dessa dialoger var de strategiska hbtqi myndigheterna samt hbtqi intresseorganisationerna. Syftet med dialogmötena är att diskutera myndigheternas aktiviteter i respektive hbtqi uppdrag samt att hitta en gemensam samverkansmodell för kommande insatser.

Det första mötet med myndigheterna och intresseorganisationerna hade också till syfte att presentera enkätresultat avseende trygghet och inkludering för unga hbtqi-personer i skolan.

Myndigheten har spridit stödmaterialet Öppna skolan! och intervjustudie *Trygga och inkluderande miljöer* till skolpersonal i drygt 3000 exemplar. Utöver detta har myndigheten spridit kunskap via myndighetens digitala kanaler och genom olika strategiska nätverk. Under året har myndigheten samverkat med organisationer som företräder unga hbtqi-personers rättigheter.

Under 2021 har broschyren Hbtq-personers rättigheter i Sverige reviderats och översatts till flertal språk. Broschyren vänder sig till målgruppen unga hbtqi- personer som nyligen kommit till Sverige och spridningsplan har tagits fram och kommer genomföras under 2022.

Framtagande av ny kunskap vad gäller unga hbtqi- personer har bland annat under 2021 tagits fram av utredningsavdelningen som en del av hbtqi- skola uppdraget, resultaten kommer redovisas i våren 2022. Vidare genomfördes en enkätundersökning kring unga hbtqi- personers trygghet och inkludering i skolan. Intervjustudie med fokus på trygga och inkluderande miljöer i skolan och fritiden är ett annat exempel på ny kunskap som myndigheten tagit fram under 2021. Enkätundersökningen ämnade att kartlägga kunskapsbehov, kapacitetsbehov, organisatoriska förutsättningar, det systematiska kvalitetsarbetet samt likabehandlingsarbetet i skolan. Detta skedde i samverkan med Barnombudsmannen. Målgruppen för enkäten var beslutsfattare, skolchefer, rektorer, lärare och elevhälsopersonal. Under hösten 2021 påbörjades arbetet med att ta fram en webutbildning med utgångspunkt i stödmaterialet Öppna skolan. Syftet med webutbildningen Öppna skolan och den digitala resan är att på effektivt sätt nå fler i målgruppen och på det sättet få ökad spridning av stödmaterialet. Myndigheten har tagit helhetsgrepp om målgruppen och innefattar ledningen, beslutsfattare, skolchefer, rektorer, lärare, elevhälsopersonal samt annan skolpersonal. Det har identifierats referensgrupper som involveras i hela framtagningsprocessen av webutbildningen Öppna skolan.

De referensgrupperna består av strategiska hbtqi myndigheter, hbtqi intresseorganisationerna samt skolpersonal. Webutbildningen förväntas vara klar våren 2022.

Sammantaget har myndighetens insatser under året stärkt ledningens och skolpersonalens förutsättningar för att främja en trygg skola och att motverka homofobi, bifobi och transfobi bland unga.

2. Kontaktperson för arbetet

Namn, titel: Suzana Mocevic, utvecklingsledare

Telefonnummer: 010-160 10 49

E-postadress: suzana.mocevic@mucf.se

Namn, titel: Jennie Bloom-Rudhe, biträdande avdelningschef

Telefonnummer: 010-160 10 30

E-postadress: jennie.bloom-rudhe@mucf.se

3. Syfte

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor har haft i uppdrag av regeringen att genomföra insatser för en öppen och inkluderande miljö i skolan för unga hbtq-personer sedan 2014. Syftet med uppdraget är att skapa en öppen och inkluderande miljö i skolan för unga hbtqi-personer och att motverka homofobi, bifobi och transfobi bland unga. Bakgrunden till uppdraget är att hbtqi-personer alltjämt drabbas av olika fientliga uttryck i samhället såsom homofobi, bifobi och transfobi – trots den generella positiva utveckling som har skett när det gäller hbtq-personers lika rättigheter och möjligheter. Gruppen unga hbtqi-personer är i högre grad utsatta för diskriminering, kränkande behandling och våld än unga generellt och även i högre grad än vuxna hbtqi-personer. Bland annat som en följd av detta är psykisk ohälsa, självmordstankar och självmordsförsök vanligare än bland andra unga.

Skolan är den plats där kränkningar och våld mot unga hbtqi-personer vanligen sker. Skolan är samtidigt en arena där det är nödvändigt att förstärka befintligt arbete med mänskliga rättigheter. Både för att främja en skola och ett samhälle präglad av jämlikhet och respekt för alla människors lika värde.

4. Tidigare insatser inom fältet

MUCF har sedan 2014 haft i uppdrag av regeringen att främja lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck, inom ramen för regeringens nationella strategi för detta område. Arbetet gäller främst myndighetens arbete med ungdomspolitik.

2014 fick myndigheten även i uppdrag att arbeta med jämställdhetsintegrering av myndighetens verksamhet. I samband med det fattade myndighetens generaldirektör beslut om att arbeta med en kombinerad jämställdhets- och hbtq-integrering av hela myndighetens verksamhet, inklusive verksamheter inom området politiken för det civila samhället. Både arbetet med jämställdhetsintegrering och som hbtq-strategisk myndighet är inskrivet i myndighetens instruktion.

2009 fick dåvarande Ungdomsstyrelsen i uppdrag att genomföra en fördjupad analys av hälsosituationen för homosexuella och bisexuella unga samt för unga transpersoner. Resultatet av uppdraget var utredningen *Hon hen han – En analys av hälsosituationen för homosexuella och bisexuella ungdomar samt för unga transpersoner* (2010). Utredningen var den första som gav en översiktlig bild av unga hbtq-personers hälsa och levnadsvillkor. I utredningen pekades skolan och mötesplatser för unga ut som centrala arenor för arbetet med att främja gruppens

hälsa. Mellan åren 2010 och 2013 fick dåvarande Ungdomsstyrelsen i uppdrag av regeringen att genomföra utbildningsinsatser för att stärka unga hbtq-personers fritidsverksamheter.

Även innan MUCF fick uppdraget om insatser riktat mot skolan, har myndigheten haft ett hbtq-perspektiv i ett antal särskilda regeringsuppdrag. Det gäller exempelvis följande uppdrag:

- 2008 – 2014 kartläggning av ungas attityder till och erfarenheter av sexuell exponering på internet och andra digitala medier, samt genomföra insatser för att förebygga ungas utsatthet på nätet
- 2007 – 2018 ta fram kunskap om unga mäns våldsutövande, våldets koppling till jämställdhet och maskulinitet. Samt att genomföra insatser för att förebygga mäns våld
- 2011 kartläggning ungas kulturutövande på fritiden
- 2013 kartläggning av jämställdheten bland unga
- 2016 uppdrag att genomföra informationsinsatser rörande hälsa och jämställdhet för nyanlända och asylsökande barn och unga
- 2019 uppdrag att stärka förutsättningarna att skapa mötesplatser för unga hbtq-personer.

5. Organisering och styrning

Uppdraget *Insatser för att främja en öppen och inkluderande miljö i skolan för unga hbtq-personer* hanteras internt enligt myndighetens modell för styrning och uppföljning av verksamhet. Ett uppdragsdirektiv beslutat av generaldirektören anger ramarna för den plan för uppdragets genomförande som ansvarig avdelningschef beslutar om. Avdelningschef/ biträdande avdelningschef beslutar även om vem som blir uppdragsansvarig och vem som i övrigt ska delta i arbetet med uppdraget. Den uppdragsansvariga har det samlade ansvaret för och beslutar om uppdragets genomförande inom uppdragsplanens ramar. Den uppdragsansvariga ansvarar även för redovisning i samband med den interna uppföljningen och slutredovisning till uppdragsgivaren.

Nuvarande projektledare har arbetat i rollen som projektledare sedan juni 2021.

Uppdraget har kommunicerats till övrig personal på myndigheten på flera sätt. Myndighetens olika uppdrag har presenterats vid flera introduktionsdagar för nyanställda under året. Introduktionsdagen innehåller också en särskild del om myndighetens övergripande arbete med hbtqi-frågor och jämställdhetsintegrering. På avdelningen för kunskapsstöds avdelningsmöten informerar medarbetarna regelbundet varandra om aktiviteter inom uppdragen.

6. Målgrupper

Uppdragets huvudsakliga målgrupp har fram till 2021 varit personal och skolläring inom grundskolans åk 7–9 och gymnasieskolan. Sedan MUCF fick uppdraget 2014, har myndigheten genomfört föreläsningar för all skolpersonal på närmare 70 skolor.

Under 2021 har myndigheten inom ramen för uppdraget tagit ett helhetsgrepp gällande målgruppen. Detta med syftet att nå de personer som har möjlighet att ta beslut om skolors

systematiska kvalitetsarbete, och därmed öka chanserna till ett långsiktigt, framgångsrikt och hållbart arbete men också öka kunskapen hos lärare och elevhälsopersonal som möter elever. Den primära målgruppen för arbetet under 2021 har varit beslutsfattare rektorer, skolchefer, lärare, elevhälsopersonal och annan skolpersonal inom grundskolans åk 7–9 och gymnasieskolan.

7. Aktiviteter

Myndigheten har under 2021 genomfört en rad insatser som syftar till att skapa en trygg och inkluderande skola för unga hbtqi-personer.

7.1 Webutbildning: Öppna skolan

Bakgrund

För att nå ut mer effektivt, enhetligt och för att säkerställa kontinuitet i kunskapsspridningen påbörjades i uppdraget tankarna om att utforma en webutbildning. Covid-19-pandemin och skolornas behov av stöd kring hbtqi-frågorna påskyndade processen att ställa om. Myndigheten har under hösten initierat arbetet med att digitalisera stödmaterialet Öppna skolan och tillgängliggöra materialet för fler och därmed nå både beslutsfattare och praktiker. Myndigheten har i samverkan med Barnombudsmannen genomfört en nationell enkätundersökning med fokus på unga hbtqi-personers trygghet och inkludering i skolan. Syftet med enkätundersökningen var att kartlägga kunskapsbehov, kapacitetsbehov, organisatoriska förutsättningar, det systematiska kvalitetsarbetet samt likabehandlingsarbetet på skolorna, kommunala som privata. Enkätundersökningens resultat kommer användas för att göra webutbildningen Öppna skolan träffsäker gällande skolpersonalens behov och utmaningar.

Syfte

Syftet med webutbildningen Öppna skolan och den digitala resan är att på effektivt sätt nå fler i målgruppen och på det sättet få ökad spridning av stödmaterialet. Stödmaterialet Öppna skolan har använts väldigt mycket av lärare, elevhälsopersonal, rektorer och annan skolpersonal. Webutbildningen kommer vända sig till såväl beslutsfattare som praktiker för att på det sättet säkerställa och kvalitetssäkra hela styrkedjan inom skolan. Webutbildningens övergripande syfte är att ge all skolpersonal ökad kunskap och verktyg för att bedriva ett effektivt och systematiskt arbete för lika rättigheter och möjligheter för alla elever och barn oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck.

Webutbildningens upplägg och innehåll

Den digitala utbildningsplattformen Öppna skolan bygger till stora delar från stödmaterialet Öppna skolan men där flertal nya moduler tillkommer och metoderna förtydligas. Webutbildningens tydligaste budskap är vikten av att hela skolan har ett ansvar vad gäller hbtqi arbetet, allt från beslutsfattare till praktiker. Utbildningen består av tre delar som vardera tar cirka 10 minuter:

- **Grunden** – Öka dina kunskaper om hbtqi, normer och den utsatthet som unga hbtqi-personer upplever i skolan – och hur skolan kan förebygga detta genom att aktiva arbeta med normkritik.

- **Förberedelser** – Öka din medvetenhet om hur hela skolans verksamhet påverkas av arbetet med hbtqi, normer och inkludering och hur du i din roll kan göra för att systematiskt bidra till ständiga förbättringar.
- **Workshop** – Få stöd i att driva hbtqi arbetet tillsammans med dina kollegor genom dialog och praktiska mallar, där ni kan ta en sak i taget, och enkelt komma igång oavsett vilka förutsättningar ni har. Här erbjuds mallar, checklistor och rutiner som gör det möjligt för skolorna att arbeta utifrån de egna förutsättningarna.

Ett tydligt budskap i webutbildningen Öppna skolan är att den riktar sig till hela skolan, all personal i en skolmiljö har ansvar att skapa en trygg och inkluderande skola för alla. Webutbildningen Öppna skolan genomförs av elevernas röst och den pedagogiska inriktningen är "låt elevernas röst guida dig genom utbildningen" där skolpersonal får möjlighet att vara delaktiga i elevernas upplevelser av skolan genom interaktiva övningar.

Beslutsfattare, skolchefer och rektorer har ett särskilt ansvar att säkerställa det systematiska kvalitetsarbetet i skolan med fokus på hbtqi, normer, öppenhet och inkludering. Genom webutbildningen får målgruppen verktyg för att kunna omsätta detta i praktiken utifrån fyrrhjulet; undersöka, analysera, åtgärda, utvärdera och följa upp. Lärare och elevhälsopersonal kommer få verktyg och stöd i hur hbtqi och normer kan integreras i skolundervisningen, hur motstånd kan mötas samt hur eleverna kan göras delaktiga och engagerade.

7.2 "Dialogmöten hbtqi": Trygghet och inkludering av hbtqi-personer i skolan

Bakgrund

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor och Barnombudsmannen identifierade liknande behov i myndigheternas respektive uppdrag och beslutade att genomföra en rad olika insatser. Vi genomförde gemensamt en nationell enkätundersökning med fokus på unga hbtqi-personers trygghet och inkludering i skolan. Myndigheterna påbörjade arbetet med att skapa förutsättningar för ökad samverkan med andra hbtqi strategiska myndigheter i syfte att hitta synergier och samverkan i våra olika hbtqi uppdrag.

Dialogmötena som är operativa och syftar till att komplettera befintliga strategiska nätverk, där vi konkretiserar insatser inom ramen för våra hbtqi uppdrag. Den första dialogen hade till syfte att analysera enkätundersökningens resultat men framför allt prata om hur vår samverkan kan utvecklas.

De myndigheter som deltog var Skolverket, Diskrimineringsombudsmannen, Skolinspektionen, Folkhälsomyndigheten, Barn- och elevombudet och Jämställdhetsmyndigheten. Från intresseorganisationerna deltog RFSL, RFLS Ungdom, Transammans, Lesbisk makt och FPES.

Myndigheternas gemensamma målsättning var att deltagarna under dagen skulle få insyn i enkätresultat samt diskutera framtida insatser inom området. Samtliga deltagare tog upp vikten av samverkan samt påbörjade planering av gemensamma insatser under 2022.

7.3 Metodmaterial: Öppna skolan! – Om hbtq, normer och inkludering i årskurs 7–9 och gymnasiet (2019)

Metodmaterialet som uppdaterades 2019 har myndigheten fortsatt att sprida och även gjort ett nytryck av om 4000 exemplar. Materialet sprids via myndighetens webbplats och övriga digitala kanaler, via utbudet.se och genom medverkan på konferenser. Myndigheten har även spridit andra utredningar och stödmaterial som innehåller kunskap om unga hbtq-personers levnadsvillkor och arbete för att främja dessa. *Öppna fritidsverksamheten – Om hbtq, normer och inkludering* (2019) och *Trygga och inkluderande miljöer* (2021) är några exempel. Myndigheten har spridit stödmaterialet *Öppna skolan!* och intervjustudie *Trygga och inkluderande miljöer* till skolpersonal i drygt 3000 exemplar.

7.4 Broschyren: Hbtq- personers rättigheter i Sverige (2021)

Myndigheten har under året i samverkan med civilsamhällsorganisationerna reviderat och översatt broschyren hbtq- personers rättigheter i Sverige. Broschyren vänder sig till målgruppen unga hbtqi-personer och som nyligen kommit till Sverige. I broschyren finns information om vilka rättigheter du har som ung hbtqi-person i Sverige och den finns numera översatt till följande språk; svenska, engelska, arabiska, somaliska, dari, och kurmanji. Spridningen av broschyren har under 2021 först och främst spridits via samarbetsorganisationerna såsom RFSL och RFSL Ungdom. Den finns också att beställa och ladda ner via myndighetens hemsida. Under 2022 planeras spridningsinsatser av broschyren där målgruppen blir unga hbtqi- personer som nyligen kommit till Sverige.

7.5 Framtagande av ny kunskap

Enkätstudie

Myndigheten har i samverkan med Barnombudsmannen genomfört en nationell enkätundersökning med fokus på unga hbtqi-personers trygghet och inkludering i skolan. Syftet med enkätundersökningen var att kartlägga kunskapsbehov, kapacitetsbehov, organisatoriska förutsättningar, det systematiska kvalitetsarbetet samt likabehandlingsarbetet på skolorna, kommunala som privata. Enkätundersökningens resultat kommer användas för att göra webutbildningen *Öppna skolan* träffsäker gällande skolpersonalens behov och utmaningar.

Målgruppen för enkätundersökningen var beslutsfattare, rektorer, skolchefer, lärare och elevhälsopersonal i grund-och gymnasieskolan och särskolan. I enkäten ställdes frågor om kunskapen om unga hbtqi-personers levnadsvillkor, hälsa, förutsättningar i skolan samt trygghet och inkludering.

De preliminära resultaten av enkätundersökningen visar på att mångfald av insatser krävs på samtliga nivåer, från beslutsfattare till lärare. Det som utmärker sig särskild är behovet av ökad kunskap, ökad vilja och motivation att arbeta med hbtqi frågorna samt en mer öppen inställning att driva hbtqi frågorna i skolan. Lärare upplever att det råder brist på tid och ekonomiska resurser för att bedriva arbetet. Beslutsfattare beskriver att de ekonomiska resurserna inte är ett problem, istället beskriver de brist på kunskap om hbtqi bland skolpersonal som den största utmaningen.

Intervjustudie

Under hösten 2020 genomförde myndigheten en intervjustudie med fokus på unga hbtqi-personer. Syftet med intervjustudien var att synliggöra unga hbtqi-personers erfarenheter av skolan och fritiden. Myndigheten ska verka i enlighet med målet för ungdomspolitiken, att alla unga ska ha goda levnadsvillkor, makt över sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen. Tidigare kunskap i området visar att unga hbtqi-personer har sämre levnadsvillkor än andra unga.¹ Det är också en grupp unga som möter särskilda hinder under sin fritid och i skolan. Tillgången till trygga platser är dessutom mer begränsad för unga hbtqi-personer.

Resultatet av intervjustudien och enkätundersökningen är tänkt att bli ett kunskapsunderlag för myndigheten i arbetet med detta och andra regeringsuppdrag. En ambition med intervjustudien och enkätundersökningen är att den nya kunskapen ska bidra till en kompletterande diskurs om unga hbtqi-personers trygghet och inkludering i skolan och fritid. Spridningen av kunskapen har gjorts under 2021 och kommer fortsätta under 2022.

7.6 Spridningsaktiviteter

Myndigheten har genomfört ett flertal kommunikationsinsatser under året. Syftet med kommunikationen har varit att främja en tryggare och mer inkluderande skolmiljö för unga hbtqi-personer, sprida kunskap om unga hbtqi-personers situation i skolan och verktyg för att skapa en tryggare skolmiljö.

I det hbtq-strategiska nätverket identifierade Skolverket, Diskrimineringsombudsmannen och MUCF gemensamma nämnare i myndigheternas respektive uppdrag och beslutade att genomföra en konferens tillsammans. En digital heldagskonferens som genomfördes 14 januari 2021. Konferensens övergripande syfte var att ge deltagarna kunskap och redskap för att bedriva ett effektivt och ändamålsenligt arbete för lika rättigheter och möjligheter för alla elever och barn oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck.

Ambitionen har dessutom varit att påtala att skolan har en viktig roll när det gäller att skapa en tryggare vardag för unga hbtqi-personer och att lyfta fram det som fungerar. Kommunikationsinsatserna har främst riktat sig till samma målgrupp som övriga insatser.

Kommunikationen har bland annat skett via myndighetens digitala kanaler. Det är exempelvis myndighetens webbplats och nyhetsbrev. På vår webbplats finns information om unga hbtqi-personers hälsa och möjlighet att ladda ned material om hbtqi-frågor. För att synliggöra vårt arbete har myndigheten också publicerat inlägg på sociala medier, berättat om aktiviteter och tagit fram spridningsplan för kommande webbutbildning Öppna skolan.

Den 14 oktober genomfördes *MUCF idag* med tema Trygga platser för unga hbtqi- personer, med fokus på fritid och skola. Syftet var att synliggöra unga hbtqi- personers erfarenheter av skolan och fritiden.

1

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (2019). *Olika verkligheter – Unga hbtq-personer om sina levnadsvillkor*. Växjö: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor; Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (2012; 2015; 2018). *Nationell ungdomsenkät*. Växjö: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor.

8. Sammanfattande bedömning

Sedan MUCF fick uppdraget 2014, har myndigheten tagit fram ny kunskap och metoder. Myndigheten har utifrån befintliga resurser genomfört insatser för att främja en öppen och inkluderande skolmiljö för unga hbtqi-personer. Insatserna är dock inte tillräckliga i relation till de behov som finns gällande hbtqi skola. För att få en än större effekt och främja en öppen och inkluderande miljö gör myndigheten framåt följande prioriteringar.

Digitalisering

Myndigheten kommer under våren 2022 lansera en ny webbutbildning om hbtqi-frågor för skolan. Webbutbildningen kommer riktas till samtliga målgrupper, såväl beslutsfattare som praktiker i syfte att säkerställa hela styrkedjan i skolan.

Att kunskapen och myndighetens metodstöd i form av en webbutbildning når ut till många fler skolor och på det sättet tillgängliggörs det för fler användare. Det kommer också göra uppdraget mer hållbart och skapa större förutsättningar för en kontinuitet i uppdraget och förenkla spridning och uppdatering när ny kunskap tas fram. Under 2022 kommer myndigheten förvalta webbutbildningen och producera nya fördjupningsmoduler.

Webbutbildningens framtagande har skett i kontinuerlig dialog med både målgrupp, civilsamhället och andra myndigheter i syfte att säkerställa relevans, användbarhet och spridning. En spridningsplan har tagits fram och spridningsinsatser kommer verkställas under 2022 för att nå målgruppen inom skolan.

Prioritera rektorer och lärare

För att nå det övergripande målet med uppdraget om tryggare och mer inkluderande skolmiljöer för unga hbtqi-personer är det viktigt att skolledningen prioriterar arbetet. Det är viktigt att skolchefer och rektorer har relevant kunskap och metoder och hur normer, inkludering och hbtqi perspektivet ska integreras i skolans systematiska arbete. För att nå detta är det viktigt att säkerställa att hbtqi kunskap finns på landets rektors- och lärarutbildningar. Myndigheten ser ett stort behov av att undersöka förutsättningarna gällande den långsiktiga kompetensförsörjningen för yrkesverksamma inom skolan och genomföra en förstudie i form av en behovsinventering och en kompetensanalys.

9. Samverkan

Samverkan är en viktig del av myndighetens verksamhet. Tillsammans med andra når myndigheten fler målgrupper och kan göra innehållet än mer relevant och träffsäkert. Under 2021 har myndigheten samverkat framför i följande sammanhang:

- Myndigheten har samarbetat med Forum för levande historia kring planering av myndigheternas kommande respektive webbutbildningar om hbtqi. Samarbetet är planerat att fortsätta under 2022, bland annat genom att genomföra gemensamma referensgruppsträffar samt spridning av webbutbildningar om hbtqi.
- Tillsammans med Barnombudsmannen har myndigheten genomfört dialogmöte med civilsamhällesorganisationer. De organisationer som bjudits in och deltagits är RFSL, RFSL Ungdom, Lesbisk makt, Transammans och FPES.

- Myndigheten har i samverkan med Barnombudsmannen genomfört dialogmöte med andra strategiska myndigheter avseende enkätresultat som riktats till skolaktörerna med fokus på hbtqi, trygghet och inkludering.

Genom samverkan har myndigheten fått ökad kunskap om unga hbtqi-personers behov, önskemål och det arbete som bedrivs nationellt, regionalt, och lokalt inom civilsamhället och inom offentlig sektor.

Myndigheten ser ett behov av ökad samverkan med Skolverket, skolor, civilsamhällesorganisationer och andra myndigheter av flera anledningar: för att i högre grad nå ut till målgruppen, för att få större kunskap om målgruppens behov, för att främja en inkludering av ett hbtqi-perspektiv i systematiskt kvalitetsarbete i skolan på bredare front, och för att få fler aktörer att bära myndighetens kunskap.

10. Hållbarhet

Hbtqi-perspektivet är väl förankrat i myndighetens ordinarie verksamhet, vilket ger goda förutsättningar att genomföra uppdraget på ett hållbart och träffsäkert sätt. I myndighetens instruktion finns inskrivet att myndigheten ska ”främja ungdomars lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck”. MUCF är en av de hbtqi-strategiska myndigheterna och har flera pågående uppdrag som rör hbtqi. Bland myndighetens medarbetare på alla avdelningar finns kompetens i hbtqi-frågor, och perspektivet prioriteras högt.

Myndigheten bedömer att prioriteringarna av digitala satsningar och rikta information till ledare inom skolan är av stor betydelse för insatsernas hållbarhet. Den framtagna webbutbildningen är ett kostnadseffektivt metodval som har gett god respons i liknande uppdrag. Myndigheten kan nå många och utveckla materialet efterhand och med hjälp av målgruppens återkoppling. En öppen webbutbildning gör det enkelt att samverka kring och kvalitetssäkra innehåll med andra aktörer som arbetar med liknande frågor. Med målgruppen huvudman, rektorer, skolchefer, lärare, elevhälsopersonal och annan skolpersonal ökar möjligheterna för att hbtqi-arbetet läggs in i ordinarie strukturer, och följs upp återkommande, i stället för att bli enstaka insatser.

11. Lärande

Framgångsfaktorer

Framgångsfaktorerna i arbetet handlar både om myndighetens egen organisering i uppdraget och om utformningen av stödmaterial och utbildningar. De mest avgörande framgångsfaktorerna i arbetet bedömer vi är:

Förankring och verksamhetsnära kunskap: Den kommande webbutbildningen Öppna skolan relaterar genomgående till skolans uppdrag och riktas till hela verksamheten, där delaktighet av all skolpersonal, gemensam förståelse och kunskap är grunden till framgång och förändring. Förankring och verksamhetsnära innehåll motverkar motstånd mot arbete med hbtqi-frågor som ofta grundar sig i en upplevd irrelevans för den egna verksamheten.

Ungas delaktighet och egna röster:

De kommunikationsinsatser som skett under året har lyft fram unga hbtqi-personers upplevelser och erfarenheter. Webutbildningen Öppna skolan genomsyras av elevernas röst där den pedagogiska inriktningen är ”låt elevernas röst guida dig genom utbildningen”.

Att skapa arenor för unga att göra sina röster hörda och att sprida kunskap om ungas villkor och erfarenheter vidare främjar förtroendet för myndigheten, kvaliteten i arbetet samt ungas delaktighet och demokrati.

Samverkan med civilsamhället: Samverkan med organisationer som företräder unga hbtqi-personers rättigheter har lett till ökad kunskap om unga hbtqi-personers situation, samarbete kring konkreta aktiviteter, och möjlighet till dialog med unga om myndighetens uppdrag.

Samverkan med strategiska myndigheter: Samverkan med hbtqi strategiska myndigheter har intensifierats i syfte att hitta synergier i våra hbtqi uppdrag, en rad konkreta samarbetsaktiviteter har genomförts riktade till målgruppen unga hbtqi-personer.

Samverkan vad gäller webutbildningen Öppna skolan sker med Skolverket, Forum för levande historia, Barnombudsmannen, Diskrimineringsombudsmannen som också är myndighetens referensgrupp.

Utmaningar och hinder i arbetet

De främsta hindren för att genomföra insatser inom uppdraget finns utanför den egna verksamheten. Det gäller exempelvis begränsningar i skolors resurser i form av tid för kompetensutveckling för personalen, tid att fortsätta arbeta med frågorna efter kompetensutvecklingsinsatsen, och stora skillnader i om skolors ledning prioriterar hbtqi-frågorna eller inte. Att förändra de normer och strukturer kring kön och sexualitet som skapar och upprätthåller kränkningar, våld och osynliggörande i skolan kräver också mer omfattande insatser än vad myndigheten kan genomföra. De bakomliggande orsakerna till att unga hbtqi-personer kan uppleva otrygghet och utsatthet i skolan finns inte heller enbart i skolans egen verksamhet. Normer kring sexualitet och kön, och våld och kränkningar av hbtqi-personer finns även på andra arenor där unga är och i samhället i stort, vilket påverkar situationen i skolan. Myndigheten hanterar detta främst genom att öka kunskapen om problemen och deras orsaker på samhälls nivå, och kunskap om effektivt utvecklingsarbete i skolmiljö, med fokus på både beslutfattare och praktiker.

12. Förslag om uppdrag

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor föreslår att uppdraget *Insatser för en öppen och inkluderande miljö i skolan för unga hbtqi-personer* blir en permanent uppgift för myndigheten.

Ett fortsatt långsiktigt spridningsarbete om en öppen och inkluderande miljö i skolan är viktigt för att kunna fortsätta att genomföra insatser för en tryggare skolmiljö för unga hbtqi-personer. Myndighetens bedömning är att den interna kunskapen om unga hbtqi-personer fortsatt är relevant och efterfrågad hos skolpersonal. Myndigheten uppfattar att kunskapen om unga hbtqi-personers levnadsvillkor och tillgången till verktyg för att skapa tryggare miljöer varierar stort inom målgruppen i skolan och i många fall finns där brister. Även i de fall där det finns en god

vilja och ett intresse för att arbeta med hbtqi-frågor hos skolpersonalen saknas ofta kunskap om effektiva metoder för ett långsiktigt arbete.

Ett långsiktigt och hållbart stöd till skolpersonal är en förutsättning för en hållbar utveckling av skolornas arbete med hbtqi-frågor och kontinuerliga insatser som ger resultat. Myndigheten bedömer att en nära dialog och samverkan med Skolverket och civilsamhället kan förstärka arbetets långsiktighet och är viktigt för att ta till vara kompetens och erfarenheter och för att ta fram förslag som är implementerbara i skolmiljö.

Därför föreslår myndigheten att uppdraget Insatser för en öppen och inkluderande miljö i skolan för unga hbtqi-personer blir del av myndighetens instruktionsbundna uppgift. Myndigheten bedömer att uppdraget är skalbart och går att genomföra i en omfattning motsvarande dagens nivå men även på en mer nationellt omfattande nivå med webbutbildning, yrkesspecifika workshops och stöd för beslutsfattare och strateger inom skolväsendet med en ram på runt 5 miljoner kronor.